

Leikkausten puhtausluokitus

Gastroenterologia, urologia, endokrinologia ja muu pehmytosakirurgia		
Puhtausluokka	Määritelmä	Esimerkki
1. Puhdas	Ei infektiota, maha-suolikanavaa, virtsatieä, hengitysteitä ei avata.	Vagotomia, pernan poisto, tyräleikkaukset, rinta-, kilpi- ja lisäkilpirauhasen kirurgia.
2. Puhdas kontaminoitunut	Ei infektiota, maha-suolikanava, virtsatieä, hengitystiet avataan.	Umpilisäkkeen poisto (ei tulehtunut), elektiivinen sappileikkaus, mahalaukun resektio, suoliresektiot (valmisteltu suoli), munuaisen ja alempien virtsateiden leikkaukset (ei infektiota).
3. Kontaminoitunut	Rajoittunut infektio leikkausalueella.	Umpilisäkkeen poisto (tulehtunut), sappileikkaus (akuutti kolekystiitti, kolangiitti), suoliston kirurgia (okluusiotilanne, valmistelematon suoli), urologia infektion vallitessa.
4. Likainen	Levinnyt infektio	Umpilisäkkeen poisto (perforoitunut), muut perforaatioperitoniitit, perforoituneet absessit, penetroidvat vatsavammat yli 6t), pankreatiitin nekrotisektomia.

Korva-, nenä- ja kurkkutaudit		
Puhtausluokka	Määritelmä	Esimerkki
1. Puhdas	Ei infektiota, vain ihoviilto.	Otoskleroosileikkaukset, aivohermoon kohdistuvat leikkaukset, fasiaaliermon dekompressio, korvalehden plastiitit, puhtaiden korvalehden kasvainten leikkaukset, kasvojen ihon leikkaukset, joissa limakalvoa ei avata, ulkoiset sylkirauhasleikkaukset, kaulanalueen leikkaukset, joissa limakalvoa ei avata, mediastinoskopia.

2. Puhdas kontaminoitunut	Ei infektiota, työkennellään potentiellisesti bakteeripitoisella alueella.	Myringoplastia, kuivan kroonisen korvan septoplastiat, rinoplastiat, rinolymfaleikkaukset, laryngomikroskopia bronkoskopia, esofagoskopia, antroskopia, laryngo (faryng)-ektomia, henkitorven avaus, frontobasaalimurtuma (otsaontelo terve), "blow-out"-murtuma, trassfenoidaalinen hypofysektomia, eritettä sisältävien kaulakystien leikkaukset.
3. Kontaminoitunut	Paikallinen, rajoittunut infektio leikkausalueella.	Nielu- ja kitarisaleikkaukset, infektoituneiden nenän sivuonteloiden leikkaukset, aktiivisesti tulehtuneen kroonisen korvan kirurgia, avoimien kasvomurtumien reponointi.
4. Likainen	Levinnyt infektio.	Kurkkupaiseen leikkaus akuutissa vaiheessa, akuutti mastoidiitti, komplisoituneen kroonisen korvan kirurgia (aivoabsessi jne.), komplisoituneen sivuontelotulehduksen leikkaus, kaulan syvien infektioiden ja kaulakasvoalueen flegmonien avaus.

Neurokirurgia		
Puhtausluokka	Määritelmä	Esimerkki
1. Puhdas	Ei infektiota, toimenpiteet, joissa nenän tai korvan lokerot eivät avaudu.	Aneurysmat, suntit, tuumorit.
2. Puhdas kontaminoitunut	Ei infektiota, toimenpiteet, joissa nenän sivuontelot avattu.	Transfedoinaaliset hypofyysievakuaatiot, uusintaleikkaukset alle 1 kk, myeloceli.
3. Kontaminoitunut	Rajoittunut infektio leikkausalueella.	Avohaavat, avomurtumat.
4. Likainen	Infektio leikkausalueella.	Absessit, empyeemat, infektoituneet haavat.

Ortopedia ja traumatologia		
Puhtausluokka	Määritelmä	Esimerkki
1. Puhdas	Ei infektiota.	Totaali artroplastia, hemiartroplastia, artrotomia, suljetun murtuman operatiivinen hoito, luunsiirto, jänneleikkaus.
2. Puhdas kontaminoitunut	Ei infektiota, tuore vamma.	Avomurtuman operatiivinen hoito (alle 6 t vammasta), iho- rakkulat leikkausalueella, laparo- tai torakotomia monivammapotilaalla.
3. Kontaminoitunut	Rajoittunut infektio leikkausalueella.	Laajat pehmytosaleesiot, varhaiseksidoidut palovammat, tuore penetroiva urogenitaali- tai vatsavamma (alle 6 t), avomurtuma (yli 6 t vammasta).
4. Likainen	Todettu infektio leikkausalueella.	Märkäinen haava, kudoksenekroosi, gangreena, penetroiva vatsavamma (yli 6 t), infektoitunut palovamma.

Plastiikkakirurgia		
Puhtausluokka	Määritelmä	Esimerkki
1. Puhdas	Ei infektiota.	Puhtaat käsivammat, luun siirto (ei kasvoihin), jännevammat, synnyttämät epämuodostumat.
2. Puhdas kontaminoitunut	Ei infektiota.	Suun alueella suoritettavat toimenpiteet, kasvojen murtumien operatiivinen hoito, reimplantaatiot (alle 6 t), kasvotuumorit, lympoedema, arpikorjaukset.
3. Kontaminoitunut	Rajoittunut infektio leikkausalueella.	Infektoitunut haava, varhaiseksidoitu palovamma, kudoksenekroosi, reimplantaatiot (yli 6 t), kuiva gangreena.
4. Likainen	Levinnyt infektio.	Myöhäseksidoitu palovamma, kostea gangreena.

Silmätaudit		
Puhtausluokka	Määritelmä	Esimerkki
1. Puhdas	Ei merkkejä infektiosta, leikkausalue ja iho ovat puhtaita, bakteeriviljely negatiivinen.	Silmän sisäiset ja ulkoiset leikkaukset, joissa ei bakteerikasvua.
2. Puhdas kontaminoitunut	Ei merkkejä infektiosta, bakteeriviljely positiivinen.	Esim. kuten edellä, mutta bakteeriviljely positiivinen, puhdas kyyneltieleikkaus, limakalvon siirto nenästä tai huulesta.
3. Kontaminoitunut	Rajoittunut, paikallinen infektio.	Alle 6 t ikäinen haava tai ekskoriaatio, leikkausalueella kyyneltiesondeeraus.
4. Likainen	Infektio leikkausalueella.	Leikkausalueella märkää tai likaa, yli 6 t ikäinen haava, endoftalmiitti, märkäiset luomi- ja kyyneltieleikkaukset.

Suu- ja leukakirurgia		
Puhtausluokka	Määritelmä	Esimerkki
1. Puhdas	Ei infektiota, puhtaat suunulkoiset leikkaukset.	Suunulkoiset luuleikkaukset, nivelleikkaukset, ulkoiset sylkirauhasleikkaukset, ekstraoraaliset ortognaattiset korjaukset.
2. Puhdas kontaminoitunut	Ei infektiota, suussa suoritettavat "puhtaat" leikkaukset.	Suunsisäiset osteosynteesit, kystaleikkaukset hampaanpoistot, kasvovammat, sinus max.- alueen puhdas kirurgia, introraaliplastiat, iho- ja limakalvosiirteet.
3. Kontaminoitunut	Rajoittunut infektio leikkausalueella.	Sekvesterin poisto, fistelin sulkku, pesäkkeellisen hampaanpoisto, hampaiden replantaatiot, inf. sinusopeeraatiot, sekundaarinen sinuksen sulkku, akuutin perikoronitiin oper. hoito, kasvojen kontaminoituneet avomurtumat

4. Likainen	Levinnyt infektio.	Absessin avaus ja sen aiheuttaneen hampaan poisto, kasvojen ja kaulan alueen absessit.
-------------	--------------------	--

Sydän-, keuhko- ja verisuonikirurgia		
Puhtausluokka	Määritelmä	Esimerkki
1. Puhdas	Ei infektiota, hengitysteitä ei avata.	Elektiivinen sydän- ja verisuonikirurgia, keuhkokystat, mediastinumien tuumorit.
2. Puhdas kontaminoitunut	Ei infektiota, hengitystiet avataan.	Lobektomia, pneumektomia.
3. Kontaminoitunut	Rajoittunut infektio leikkausalueella.	Keuhkoabsessit, tb-kaverni, trakeostomia, fistelit, leikatavassa raajassa (ei leikkausalueella), erittävä haava.
4. Likainen	Levinnyt infektio.	Infektoitunut verisuoniproteesi, endocarditis lenta (veriviljely positiivinen), empyeema perforoituneet absessit, preoperatiivinen sepsis, leikkausalueella erittävä haava.

Synnytys ja naistentaudit		
Puhtausluokka	Määritelmä	Esimerkki
1. Puhdas	Ei infektiota, vagina / suolta ei avata.	Puhdas laparatomia, ovarioon, tuubaan kohdistuvat toimenpiteet, laparoscopia ilman Sairgessia.
2. Puhdas kontaminoitunut	Ei infektiota, suoli, vagina, kohtu ontelo, virtsatiet avataan.	Puhtaat alatieleikkaukset, umpilisäkkeen poisto (ei tuultunut), episiotomia, elektiivinen sektio, jossa lapsivesi tallella, apl. frak. abraasio, kohdun poisto, laparoscopia + Sairges, istukan käsinirroitus+ kaavinta, II tai III asteen perineum- ja/tai emätinruptuuran korjaus, kohdunkaulan repeämän korjaus.

3. Kontaminoitunut		Pyosalpinx, S-O: tis, umpilisäkkeen poisto (tulehtunut), fistelin korjausleikkaus, sektio, jossa lapsivesi mennyt, inf. abortti, lapsivuoteen aikainen tyhjennys+kaavinta, haavakomplikaatioiden hoito, vulva- tai paravaginaalihe-matooman evakuaatio.
4. Likainen		Diffuusi peritoniitti ja sepsisabsessin aukaisu.